

Ampuma-aselupamenettelyn uudistaminen

Neuvotteleva virkamies Johanna Kari, SM/PO

SISÄMINISTERIÖ
INRIKESMINISTERIET

Muutosten taustalla

- Poliisin lupahallintostrategia 2012. Kaikkiin lupalajeihin samat kehittämistoimet; lupaprosessien selkeyttäminen, sähköinen asiointi, kotipaikkasidonnaisuudesta luopuminen ja käyntiasioinnin vähentäminen.
- Uudistukset on jo tehty passeihin, henkilökortteihin ja yksityisen turva-alan säädöksiin.
- Käyntiasioinnin vähentäminen 2,5 miljoonasta noin 700 000 / vuosi.
- Sähköinen asiointi sekä asiakkaalle (vireillepano ja maksaminen) että hallinnolle (sähköiset työjonot)

Esitetyt uudistukset

- Hankkimis- ja hallussapitolupamenettely yhdistettäisiin aselupamenettelyksi.
- Aselupa olisi ampuma-aseen hallussapitoon oikeuttava lupa, johon voitaisiin liittää oikeus aseeseen hankkimiseen.
- Aselupaa voisi hakea sähköisesti, ei sidottu enää hakijan koti/asuinkuntaan.
- Sähköisen menettelyn rinnalla säilyy mahdollisuus asioida poliisilaitoksella.

Esitetyt uudistukset

- Hakija ei kuitenkaan voisi valita poliisilaitosta, joka käsittelee hänen lupahakemuksensa.
- Poliisi voisi keskittää ja siirtää lupa-asioita käsiteltäväksi eri poliisilaitoksille esimerkiksi työtilanteen perusteella. (valtakunnalliset sähköiset työjonot)
- Lupamenettelyn ja päätöksenteon tulee olla yhdenmukaista poliisilaitoksilla niin, ettei hakijalle ole merkitystä sillä, missä hänen hakemuksensa ratkaistaan.

Esitetyt uudistukset

- Haastattelut joko kotipaikka/muu/etäpalvelu.
- Haastattelu tehtäisiin muulla kuin hakijan kotikunnan poliisilaitoksella hakijan ja poliisilaitoksen sopimuksesta.
- Haastattelujen kohdentaminen:
 - Ensimmäisen luvan hakijat.
 - Henkilöt, joilla on henkilökohtaisessa elämässä ongelmia.
 - Ne, jotka palaavat olosuhdemuutosten jälkeen takaisin aseharrastuksen pariin.

Esitetyt uudistukset

- Hankkimislupa on nykyisin voimassa enintään 6 kk tai keräilijöille enintään 12 kk, mikä on joissakin tapauksissa ollut liian lyhyt aika saada ase tilattua, valmistettua ja toimitettua.
- Jatkossa hankkimisoikeuden kesto 12 kk, erityisestä syystä 24 kk.

Esitetyt uudistukset

- Aseluvan hakijan soveltuvuuden arvioinnin kehittäminen.
- Hakemuksen tekniseen käsittelyyn ja soveltuvuustestin suorittamiseen käytetty aika ja resurssit jatkossa hakemuksen entistä yksilöllisempään käsittelyyn.
- Soveltuvuustestistä luopuminen. Hyödynnettävyys on huono, eikä ole tuonut lisäarvoa aseturvallisuuteen.

Esitetyt uudistukset

- Testillä ei ole ollut merkitystä hakemuksen menestymisen kannalta, eikä testin antama palaute ole johtanut yhteenkään kielteiseen päätökseen aseiden hankkimislupa-asiassa.
- Testin kehittäminen ei hyödyllistä, koska vastaukset yksittäisiin testikysymyksiin eivät ole tietosuojasyyistä lupaviranomaisen käytettävissä.

Esitetyt uudistukset

Aseluvan hakijan soveltuvuuden arviointia tehostettaisiin uudessa lupamenettelyssä:

- Tekemällä haastattelusta entistä yksilöllisempi. Poliisin henkilökuntaa koulutetaan ja haastattelukysymyksiä kehitetään
- Hyödyntämällä viranomaisella jo olevia tietoja entistä paremmin lupaharkinnassa. Poliisi vertailee rekisteritietoja jo nykyisin aseluvan hakijoiden ja luvanhaltijoiden tietoihin ja vertailua automatisoidaan entisestään. Myös terveydenhuollon ammattihenkilön ilmoituksella ja puolustusvoimilta saadaan tietoja, joita hyödynnetään lupaharkinnassa ja valvonnassa.

Esitetyt uudistukset

- Voimassaolevan ampuma-aselain mukaan kaikki hankitut aseet ja aseiden osat esitetään poliisilla, lukuun ottamatta tiedostonpitoon oikeutetun keräilijän aseita ja osia.
- Käytännössä siis asetta, joka on jo kertaalleen esitetty poliisille, käydään esittämässä uudelleen omistajan vaihtuessa.
- Esityksen mukaan aseiden esittämistä vähennettäisiin.

Esitetyt uudistukset

- Ase-elinkeinonharjoittajalta hankittua asetta ei esitettäisi poliisilaitoksella, vaan elinkeinonharjoittaja ilmoittaisi luovutuksesta sähköisesti poliisin asetietojärjestelmään.
- Yksityisten välisellä luovutuksella siirtynyt ase tulisi esittää poliisille, jos aseeseen luovuttajan hallussapitoon oikeuttava lupa olisi myönnetty ennen vuotta 2000.
- Poliisi voi aina tarvittaessa pyytää aseeseen esittämistä.

Esitetyt uudistukset

- Ase-elinkeinonharjoittajan ilmoitus korvaisi tiedostonpitovelvoitteen.
 - Ase-elinkeinonharjoittaja ilmoittaisi aseiden ja osien, tehokkaiden ilma-aseiden ja kaasusumuttimien yksilöintitiedot sekä patruunavarastot poliisin asetietojärjestelmään sähköistä asiointia käyttämällä.
- Parantaisi aseiden elinkaari- ja sijaintitietojen hallintaa sekä mahdollistaisi sähköisen asioinnin käyttöön ottamista lupamenettelyssä.
- Siirtymäaikana ennen sähköisen asioinnin käyttöönottamista tiedot toimitettaisiin poliisille sähköisessä muodossa, josta ne siirrettäisiin massasiirtona asetietojärjestelmään.

Esitetyt uudistukset

- Yksityisten väliset luovutukset, yksityisesti valmistettu tai ulkomailta hankittu ase
 - Luvanhaltija ilmoittaisi aseeseen tiedot sähköisesti poliisin asetietojärjestelmään tai asioimalla poliisilaitoksella
 - Ase esitettäisiin poliisille, jos luovuttajan hallussapitoon oikeuttava lupa olisi myönnetty ennen vuotta 2000, ase olisi hankittu ulkomailta tai yksityisesti valmistettu
 - Muutoin esittäminen pyynnöstä

Esitetyt uudistukset

- Asekeräilijän tiedostonpito-oikeudesta sekä oikeudesta tietyissä tapauksissa pitää täysin ilman lupaa tai ilmoitusta aseiden osia hallussa luovutettiin.
- Myös keräilijöiden aseet ja aseiden osat paremmin lupavalvonnan/ilmoitusmenettelyn piiriin.
- Asedirektiivin muutoksella keräilijät ovat hyvin todennäköisesti tulossa mukaan soveltamisalaan, jolloin direktiivin hankkimista ja hallussapitoa koskevia artikloja sovellettaisiin myös keräilijöihin.

Esitetyt uudistukset

- Asekeräilijän tulisi hakea aselupaa hankkimilleen, myös keräilysuunnitelmaan kuuluville ampumaseille, tehokkaille ilma-aseille ja aseiden osille.
- Vuoden siirtymäaika, jonka aikana tulee hakea aselupaa aseille ja aseiden osille, joille ei ole hallussapitolupaa.
- Aseluvan hakemisesta ennen lain voimaantuloa hankituille aseille ja aseiden osille ei perittäisi maksua.
- Uusi lupamenettely on joustava ja sujuva, jolloin poikkeusmenettelyille ei ole tarvetta.

Aseturvallisuus

- Aselupien saaminen ei helpotu, vaikka prosessista tulee joustavampi ja sujuvampi, koska luvan myöntämisen edellytyksiä ei muuteta.
- Harkinta ja käyttötarkoitussidonnaisuus kuten ennenkin, vaikka sähköinen prosessi mahdollinen.
- Aseen tulee edelleen soveltua hyvin aiottuun käyttötarkoitukseen.
- Esityksen mukainen poliisin lupa- ja valvontaresurssien käytön parempi kohdentaminen parantavat aseturvallisuutta. Aseen elinkaari- ja sijaintitietojen paraneminen helpottaisivat viranomaisvalvontaa.

Aikataulu

- Hallituksen esitys annettu eduskunnalle 19.1.2017.
- HE 266/2016 vp. Eduskuntakäsittely alkanee keväällä.
- Yhdistetään asetietojärjestelmän uudistamiseen, kaikki muutokset käytössä joulukuussa 2018.
- Uudistukset, jotka eivät vaadi tietojärjestelmämuutoksia voimaan heti lain voimaantultua, kuten soveltuvuustestauksesta ja kotipaikkasidonnaisuudesta luopuminen.

Asedirektiivi

- Asedirektiivin uudistamista koskeva ehdotus ja sen käsittely on otettu huomioon kansallisessa aselupamenettelyn uudistamisessa.
- Kansallisen lupamenettelyn muutokset osittain ennakoivat asedirektiivin kautta tulevia muutoksia.

Kiitos!

SISÄMINISTERIÖ
INRIKESMINISTERIET